

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВСП «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»

Економічне відділення
Циклова комісія Економічних дисциплін

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 071 Облік і оподаткування
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма Облік і оподаткування
(назва)

Рівне – 2024 рік

Програму практики розроблено на основі освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування», затвердженої Вченою радою НУБіП України, протокол № 2 від «28» вересня 2023 року

Розробники: Прончук Людмила Василівна, викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії
Моцнюк Віта Юріївна, викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії

Програму практики розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії економічних дисциплін

Протокол від 30 серпня 2024 року № 1

Голова циклової комісії економічних дисциплін

30 серпня 2024 року

(підпис)

Оксана КОНОНЧУК
(ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою ВСП «РФК НУБіП України»

Протокол від «27» серпня 2024 року № 1

«27» серпня 2024 року

Голова

(підпис)

Людмила БАЛДИЧ
(ініціали та прізвище)

©Людмила ПРОНЧУК, 2024

©Віта МОЦНЮК, 2024

©ВСП «РФК НУБіП України», 2024

1. Опис навчальної практики

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	
Освітній ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	071 Облік і оподаткування
Характеристика навчальної практики	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	45
Кількість кредитів ECTS	1,5
Кількість змістових модулів	1
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма контролю	Залік з практики
Показники навчальної практики для денної форми навчання	
Форма навчання	денна
Рік підготовки	2024-2025
Семестр	5
Аудиторні години:	18
Практичні	18
Самостійна робота	27
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	18

2. Мета та завдання навчальної практики

Практичне навчання студентів є складовою частиною навчального процесу, ефективною формою професійної підготовки майбутнього спеціаліста і ставить за мету закріпити і поглибити знання, одержані студентами в процесі навчання.

Керівник практики перед початком повідомляє цілі і завдання практики, дає конкретні завдання кожному студенту або окремій ланці, а в процесі виконання завдання забезпечує раціональну організацію праці студентів.

Основні завдання практики з економічного аналізу - набуття умінь і навичок із:

- Аналіз результатів роботи підприємства та його підрозділів;
- документального оформлення аналітичних розрахунків та формування висновків

За період навчальної практики студенти повинні оволодіти такими вміннями і навичками:

- обчислювати показники та формувати аналітичні таблиці;
- складати аналітичні висновки до сформованих розрахунків;
- аналізувати виробничі ситуації і використовувати інформацію для аналізу фінансової діяльності підприємства.

Очікувані результати навчання.

Після проходження практики з економічного аналізу у здобувачів освіти формуються такі компетентності:

Загальні:

- ЗК 01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 03. Здатність працювати в команді.
- ЗК 04. Здатність працювати автономно.
- ЗК 07. Здатність бути критичним та самокритичним.
- ЗК 08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні:

- СК 05. Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень.
- СК 10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

Результати навчання:

- ПР 02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем у сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.
- ПР 03. Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.
- ПР 04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.
- ПР 05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.
- ПР 06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.
- ПР 16. Володіти та застосовувати знання державної та іноземної мови для формування ділових паперів і спілкування у професійній діяльності.
- ПР 17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

3. Зміст практики

1. Аналіз матеріально-технічних ресурсів підприємства

Аналіз використання земельних ресурсів. Аналіз складу земельного фонду. Аналіз ефективності використання земельних угідь. Аналіз розподілу земельних ресурсів.

Аналіз складу, руху і структури основних засобів. Аналіз показників наявності та ефективності використання основних засобів.

Аналіз чисельності, складу та руху робочої сили.

Аналіз продуктивності праці в цілому по підприємству та по окремих його підрозділах. Вплив головних факторів на показники продуктивності праці та трудомісткість виробництва сільськогосподарської продукції.

2. Аналіз основного виробництва

Аналіз виробництва продукції рослинництва. Аналіз виробничої програми рослинництва. Аналіз виконання плану посівних площ, урожайності сільськогосподарських культур. Оперативний аналіз.

Аналіз виробництва продукції тваринництва. Аналіз виробничої програми тваринництва. Аналіз плану поголів'я тварин. Вплив факторів на продуктивність галузі тваринництва. Оперативний аналіз.

3. Аналіз витрат і собівартості продукції

Аналіз складу витрат за всіма видами діяльності. Склад операційних витрат. Аналіз собівартості за елементами та статтями затрат.

Факторний аналіз собівартості продукції. Причини зміни рівня собівартості продукції.

4. Аналіз фінансових результатів від реалізації продукції

Аналіз суми прибутку за видами реалізованої продукції. Аналіз впливу кількості реалізованої продукції, середньої реалізаційної ціни за 1 ц та виробничої собівартості одиниці продукції на прибуток від реалізації сільськогосподарської продукції.

Аналіз суми виручки від реалізації продукції. Визначення впливу факторів на суму виручки методом ланцюгових підстановок та методом обчислення різниць. Залежність чистого доходу від грошових надходжень.

5. Аналіз фінансового стану підприємства

Аналіз майнового стану підприємства за інформацією бухгалтерського балансу.

Аналіз структури майна за системою структурних показників та з урахуванням поділу його на види за низкою класифікаційних ознак. Система показників руху та функціонального стану основних засобів.

4. Структура навчальної практики

№ теми	Назва розділу, теми	Кількість годин		
		Денна форма навчання		
		всього	аудиторні	самостійне вивчення
1	Аналіз матеріально-технічних ресурсів	15	6	9
1.1.	Аналіз земельних ресурсів	5	2	3
1.2	Аналіз трудових ресурсів	5	2	3
1.3	Аналіз основних фондів	5	2	3
2.	Аналіз основного виробництва	6	2	4
3	Аналіз витрат виробництва	8	4	4
4	Аналіз фінансових результатів	6	2	4
5	Аналіз фінансового стану підприємства	10	4	6
	<i>Всього</i>	45	18	27

5. Календарно – тематичний план навчальної практики

№ заняття	Тижні		Назва розділу, теми і зміст практики	Кількість годин			Місце проведення та об'єкт проведення	Інструменти, матеріали, знаряддя та обладнання	Організація робіт: індивідуальна, ланкова, бригадна	Домашнє завдання	Форми контролю
	№	Дата		всього	з них:						
					аудит.	самост.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
			Тема 1. Вступ. Аналіз матеріальних ресурсів підприємства	15	6	9					
1	1		Проведення інструктажу по ТБ. Ознайомлення з програмою практики та методикою проведення роботи. Повідомлення мети та завдання практики. Заповнити аналітичні таблиці по земельних ресурсах. Скласти висновки		2		навчальна аудиторія	Інструкційна картка № 1, Робочий зошит з методичними вказівками	Індивідуальна	Засвоїти методіку формування таблиць, складання висновків до них. Оформити звіт	оцінювання роботи
			Оформити аналітичні таблиці по трудових ресурсах. Скласти висновки		2	3		Методичні вказівки	Індивідуальна	оформити звіт	
			Оформити аналітичні таблиці по основних фондів. Скласти висновки		2	3		Робочий зошит з методичними вказівками	Індивідуальна		
			Тема 2. Аналіз основного виробництва	6	2	4					

№ заняття	Тижні		Назва розділу, теми і зміст практики	Кількість годин			Місце проведення та об'єкт проведення	Інструменти, матеріали, знаряддя та обладнання	Організація робіт: індивідуальна, ланкова, бригадна	Домашнє завдання	Форми контролю
	№	Дата		всього	з них:						
					аудит.	самот.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2	1		Оформити аналітичні таблиці по основних виробничих показниках с.г. продукції. Скласти висновки		2		навчальна аудиторія	Робочий зошит з методичними вказівками	Індивідуальна	Засвоїти методику аналізу основного виробництва	оцінювання роботи
			Вказати шляхи підвищення ефективності с.г.виробництва			4		Робочий зошит з методичними вказівками	Індивідуальна	оформити звіт	
			Тема 3. Аналіз витрат виробництва і с/в продукції	8	4	4					
3	1		Оформити аналітичні таблиці по основних показниках витрат. Скласти висновки		4		навчальна аудиторія	Робочий зошит з методичними вказівками	Індивідуальна	Засвоїти методику визначення с/в прод. с.г.	оцінювання роботи
			Вказати шляхи зниження с/в продукції.			4		Робочий зошит з методичними вказівками	Індивідуальна	оформити звіт	
			Тема 5. Аналіз фінансових результатів	5	2	3					
4	1		Оформити аналітичні таблиці по фінансових результатах реалізації продукції. Скласти висновки		2		навчальна аудиторія	Робочий зошит з методичними вказівками	Індивідуальна	Засвоїти методику визначення фінансових	оцінювання роботи

№ заняття	Тижні		Назва розділу, теми і зміст практики	Кількість годин			Місце проведення та об'єкт проведення	Інструменти, матеріали, знаряддя та обладнання	Організація робіт: індивідуальна, ланкова, бригадна	Домашнє завдання	Форми контролю
	№	Дата		всього	з них:						
					аудит.	самост.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
										результатів та їх аналіз	
			Вказати резерви підвищення рентабельності			3		Робочий зошит з методичними вказівками	Індивідуальна	оформити звіт	
			Тема 5. Аналіз фінансового стану підприємства	10	4	6					
5	1		Провести горизонтальний і вертикальний аналіз балансу підприємства		2		навчальна аудиторія	Робочий зошит з методичними вказівками	Індивідуальна	Засвоїти порядок фінансового аналізу	оцінювання роботи
			Проаналізувати показники фінансової стійкості Скласти висновки і пропозиції		2			Робочий зошит з методичними вказівками	Індивідуальна	Засвоїти порядок фінансового аналізу	
			Вказати поняття та шляхи підвищення платоспроможності			6		Робочий зошит з методичними вказівками	Індивідуальна	оформити звіт	оцінювання роботи
			Разом за планом:	45							
			в тому числі: аудиторні		18						
			самостійне вивчення			27					

6. Індивідуальні завдання студентам

№ п/п	Вид завдання: виготовлення таблиць, плакатів, схем, рефератів; звіти про практику тощо.	Виконання завдання		Видача завдання	
		№ тижня	дата	№ тижня	дата
1	Аналіз організаційної структури приватного підприємства	1		1	
2	Аналіз організаційної структури товариства з обмеженою відповідальністю	1		1	
3	Аналіз розміщення і спеціалізації підприємства	1		1	
4	Аналіз різних форм оплати праці	1		1	
5	Аналіз ринку праці в Україні	1		1	
6	Аналіз ліквідності підприємства за показниками	1		1	
7	Сутність і значення іпотеки. Правове забезпечення іпотечних відносин	1		1	
8	Оцінка кредитоспроможності потенційних клієнтів	1		1	
9	Аналіз фінансового оздоровлення підприємства	1		1	
10	Аналіз роботи переробних підприємств промисловості	1		1	
11	Аналіз каналів реалізації продукції підприємства	1		1	
12	Аналіз кредитного портфеля замовлень	1		1	
13	Аналіз матеріально-технічної бази підприємства	1		1	
14	Визначення платоспроможності збанкрутілих підприємств	1		1	
15	Режим економії витрат на виробництві	1		1	
16	Аналіз інвестиційної діяльності підприємства	1		1	
17	Аналіз ресурсного потенціалу, його використання	1		1	
18	Оцінка виконання договірних зобов'язань підприємства	1		1	
19	Аналіз впливу факторів на рентабельність виробництва	1		1	
20	Операції з іпотечними паперами Іпотечне кредитування	1		1	
21	Аналіз банківських і міжбанківських кредитів	1		1	
22	Шляхи і резерви збільшення виробництва продукції рослинництва і тваринництва в ринкових умовах	1		1	
23	Аналіз кредитної діяльності комерційних банків	1		1	
24	Шляхи та резерви зниження собівартості	1		1	
25	Аналіз промислових і обслуговуючих виробництв	1		1	

7. Вимоги до звітної документації

Звіт з навчальної практики «Придбання робітничої професії» оформити відповідно до стандартів та наступних вимог. Подані матеріали звіту повинні стисло відображати зміст практики, містити відомості про актуальність навчальної практики, основні результати та їх інтерпретацію, завершуватися узагальнювальним висновком без повторювання викладеного матеріалу. Термін здачі звіту згідно графіка практики.

8. Форма підсумкового контролю з практики

Контроль знань студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з навчальної практики є:

- індивідуальне опитування;
- презентація змісту практики;
- захист звіту практики;

- залік з практики.

7. Критерії оцінювання навчальної практики:

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який своєчасно пройшов усі етапи навчальної практики, під час виконання завдань проявив стійкі системні,

глибокі і різнобічні знання, відмінно володіє матеріалом, знає нормативну і законодавчу базу та її застосування за певних умов, дає обґрунтовані, правильні відповіді на питання, доцільно використовує термінологію, усвідомлює взаємозв'язок окремих розділів практики, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально- програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань. Практичні завдання і задачі вирішує правильно, розрахунки проводить без помилок, отримує достовірні результати, правильно заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти:

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – оцінюються в **48-50 балів**;
- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – **45-47 балів**.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який знає вивчений матеріал і добре ним володіє але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, понять, використанні нормативно-правової бази, показує стійкий рівень знань з дисципліни і та професійної діяльності. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків допускає незначні помилки, але за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, правильно або з незначними помилками заповнює і складає документи, робить відповідні узагальнення і висновки та охайно оформляє виконані завдання та звіти:

- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції – **42-44 балів**;
- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання – **38-41 балів**;

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який посередньо володіє матеріалом, допускав порушення в графіку виконання практики, проте виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, дає неправильну відповідь на окремі питання або на всі питання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, знання має обмежені, несистемні, слабо орієнтується у нормативно-правових документах. Під час виконання практичних завдань, вирішення задач, проведення розрахунків припускається грубих помилок і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки, із значними помилками заповнює і складає документи, поверхово робить узагальнення і висновки та не зовсім охайно оформляє виконані завдання та звіти:

- питання розкриває фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – **34-37 балів**;
- відповіді неповні, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – **30-33 балів**;

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не виконав завдання практики у визначений термін, із значними помилками заповнив і склав документи, не зробив узагальнення і висновки та не охайно оформив виконані завдання та звіти, а також не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, дає відповіді лише на деякі питання або дає неправильні відповіді на питання, може відтворити кілька термінів, не знає термінології дисципліни і основних нормативно-правових документів, не може без допомоги викладача використати знання у подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками

самостійної роботи. Допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою практики завдань, вирішенні задач, проведенні розрахунків припускається грубих помилок і не може їх виправити:

- відповідь має значні помилки елементарного рівня – **1-30 балів**;
- відсутність відповіді на питання – **0 балів**.

7. Рекомендована література

Основна:

1. Адлер О.О., Лесько О.Й. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2019. 114 с.
2. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій. Під редакцією К. Ковальчук. Центр навчальної літератури, 2019. 328 с.
3. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко М.І. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. Мелітополь: Люкс, 2021. 260 с.
4. Іваненко В.О., Новіченко Л.С. Аналіз господарської діяльності (практикум): Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів екон. спец. К.: ТОВ "Август Трейд", 2016. 164 с.
5. Кіндрацька Г. І. Аналіз господарської діяльності: посібник / Г. І. Кіндрацька, А. Г. Загородній, Ю. І. Кулиняк. Львів : ЗУКЦ, 2017. 310 с.
6. Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г., Кулиняк Ю.І. Аналіз господарської діяльності: практикум. Друге видання, доопрацьоване і доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 156 с.
7. Ковальчук Т. М., Вергун А. І. Аналіз фінансового стану підприємств за видами економічної діяльності. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2020. Вип. 38. С. 96-99
8. Новіченко Л. С. Організація економічного аналізу на підприємстві. Економічний аналіз. 2022. Том 32. № 1. С. 199-207 URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/2020>
9. Новіченко Л.С. Платоспроможність суб'єкта господарювання: сутність, економічний аналіз та напрями підвищення. Наукові перспективи. 2022. № 3 (21). С. 21-28. URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3\(21\)-83-93](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3(21)-83-93)
10. Новіченко Л.С. Продуктивність праці: аналіз показників та резерви підвищення. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2022. № 3. С. 83-93 URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-3-7933>
11. Притуляк Н. Факторний аналіз ліквідності активів підприємства. Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2020. № 4. С. 92-105.
12. Ярова В.В., Велієва В.О. Теорія економічного аналізу: навч. посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей: 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». 2021. 115 с.

Допоміжна

1. Мец В.О. Економічний аналіз (Збірник практичних завдань і тестів за даними П(С)БО): навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2016. 236 с.
2. Єгорова О.В., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник Ю.М. Економічний аналіз: навчальний посібник. Полтава : РВВД ПДАА, 2018. 290 с.
5. Економічний аналіз: підручник / за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. - 2-ге вид., доп. і перероб. Житомир: ПП "Рута", 2015. 704 с.
6. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. / за заг. ред проф. Т.Д. Косової. К.: Центр учбової літератури, 2012. 528с.
7. Воронко О.С., Штепа Н.ГІ. Економічний аналіз : навч. посіб. для студ. вузів. Львів : Новий Світ-2000, 2012. 278 с.
8. Козак ТІ. Економічний аналіз: навч. посіб. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2010. 220 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <https://www.rada.gov.ua/>
3. Кабінет міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/ua>
4. Законодавство України <https://zakon.rada.gov.ua>
5. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
<http://www.me.gov.ua>
6. Державна служба з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів
<http://www.consumer.gov.ua>
7. Український бізнес-портал <https://ukrbiz.info/ua/>